

1930 JANUÁR

ERDÉSZETI LAPOK

LXIX. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

1. FÜZET

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Felelős szerkesztő
EIRÓ ZOLTÁN

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díj 1930. évre 24 P, erdészeti altiszteknek 12 P.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagjárulékok fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. emelet.

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnének.

(Telefon: 237—22.)

MEGHÍVÓ

az 1930. évi február hó 22-én délelőtt 10 órakor az Országos Erdészeti Egyesület helyiségében tartandó

rendkívüli közgyűlésre.

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki megnyitó.
2. Az új erdőtörvénytervezet tárgyában a földművelésügyi miniszter úrhoz teendő előterjesztés.
3. Esetleges indítványok.

Budapest, 1930. évi január hó 11-én.

Az elnökség megbízásából:

Bíró Zoltán s. k.,
ügyvezető.

MEGHÍVÓ

az 1930. évi február hó 18-án délelőtt 10 órakor s esetleg folytatá-
tőlagosan az Országos Erdészeti Egyesület helyiségében tartandó

igazgatóválasztmányi ülésre.

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki megnyitó.
2. Az „általános erdőgazdasági és törvényelőkészítő bizottság” jelentése az új erdőtörvénytervezet tárgyában.
3. Az új erdőtörvénytervezet tárgyában a földművelésügyi miniszter úrhoz teendő előterjesztés.
4. Gr. Apponyi Károly és örököstársainak, valamint Osztró-luczky Miklós vál. tagnak az elnökséghez intézett megkeresése.
5. Esetleges indítványok.

Budapest, 1930. évi január hó 11-én.

Az elnökség megbízásából:

Bíró Zoltán s. k.,
ügyvezető.

Hozzászólás az erdőtvérvény-tervezethez

Írta: báró Inkey Pál.

A törvénytervezet általános megbírálása kapcsán két szempont váltja ki belőlem az ellenvéleményt.

Az egyik a tervezet jogi alapgondolata. Nem az első eset hazánk legutóbbi törvényalkotásai során, hogy az állami élet megnyilvánulása két legfőbb faktorának, a törvényhozásnak és a végrehajtó hatalomnak a hatásköre összezavarodik. A végrehajtó hatalom törvényhozó lesz; a tulajdonképeni törvényhozás csak kerettörvényt alkot, amely keret kitöltésével megbízza a végrehajtó szerveket. Ha a kitöltés csak a végrehajtás kérdéseire vonatkozik, úgy ebben technikai okokból megnyugodhatik az is, ki a parlamentáris államforma híve. Akkor azonban, amikor azt látjuk, hogy a keret kitöltése a lényegre vonatkozik, mint a jelen tervezetben, melyben, kezdve attól a körülménytől, hogy valamely területnek a törvény alá való tartozását a végrehajtó hatalom állapítja meg, ugyanő írja elő annak használati módját, hiszen a tervezetben még az sines megjelölve, hogy az üzemterv mit tartalmazzon, ezen üzemterv keresztülvitelét oly alkalmazott-kar intézi, mellyel a végrehajtó hatóság rendelkezik és amely hivatalnoki kart oly eskü köt, melynek nemcsak szövegét, de lényegét is a végrehajtó hatalom állapítja meg, akkor nemcsak a legnagyobb aggodalommal kell eltelve lennünk, de a parlamentarizmus nevében az ilyen merényletek ellen egyenesen tiltakozni kell.

Elvégre a parlamentarizmusról, mint legideálisabb kormányformáról és annak a gyakorlatban való megfeleléséről lehetnek különböző nézetek; addig azonban, míg a parlamentáris kormányforma keretei között élünk, szigorúan ragaszkodnunk kell a funkciók elkülönítéséhez és tiltakoznunk az ellen, hogy

éppen a parlamentáris élet kinövésének, a politikai pártok befolyásának kitett és attól magát függetleníteni nem képes miniszterre bizassék a magántulajdont, a magánérdekeket ily mélyen érintő állami akaratmegnyilvánítás megalkotása.

Ebből a szempontból való további bírálástól elállok. Ez törvényhozóinknak hivatása lesz, kiknek a lelkiismeret nem engedheti meg, hogy szó nélkül lemondjanak a nekik törvényileg biztosított és az ország alapját képező hatalom gyakorlásáról.

A másik szempont, mely a tervezet elleni kifogásokat belőlem, ha lehet talán még fokozottabb mértékben kiváltja: a gyakorlati szempont.

Minden dologban a nyíltságot szeretem és mindig visszaszítót hatással van rám, ha szándékát ismertető bárkinél azt látom, hogy nem nyíltan beszél, hanem más látszatot akar kelteni, mint ahová tulajdonképpen céloz. Fokozott mértékben áil ez az államra nézve, melynek méltóságát sérti szememben az olyan akaratmegnyilvánulás, mely burkoltan, a sorok között kifejezve akarja eltakarni tulajdonképpeni célját. Ez az érzés fog el, mikor a tervezet olvasásánál, mely nem átall tulajdonosról, magántulajdonosról beszélni, azt látom, hogy a paragrafusokban elbujtatva, a tulajdonjog fogalmától el nem választható rendelkezési jogot, a tulajdonjog gyakorlati alkalmazását jelentő használati, élvezeti jogot egyszerűen megszünteti. Ha a tervezet alkotója a köz szempontjából a magántulajdonban levő erdők államosítását tartja szükségesnek, ám mondja meg nyíltan, de ezen célnak ilyen úton való elérése, mint amilyet a tervezet árul el, nem fér össze az én gondolkozásmódommal.

Mindjárt az első fejezet nem világos, mikor az erdők meghatározása során megállapítja, hogy mely területekre vonatkozik a törvénytervezet. Megállapít egy generális intézkedést, az erdő-törzskönyvben való nyilvántartást, megállapít kivételeket, hivatkozva a törvényes rendelkezésekre, hatósági engedélyekre és végérvényben a harmadik paragrafus szerint a miniszterre bízza annak megállapítását, hogy mely területekre terjed ki a törvény hatálya. Ha az erdők meghatározásánál az alapgondolat az lett volna, hogy az a terület minősítendő erdőnek, mely az erdőgazdaság célját, a fatermelést szolgálja, és az ezen területeknek

az erdőtüzkönyvbe való felvételét írná elő, akkor nem történhetné meg, hogy erdőnek minősítenének bokorcsoportokkal benőtt árterületeket, mint azt az első paragrafus 5. pontja teszi.

Az erdőgazdálkodás legfontosabb kérdéseit tárgyalja a tervezet első címének 2., 3. és 4. fejezete, azokat a kérdéseket, melyek a magántulajdonban levő erdők szempontjából a legéletbevágóbbak. Ha a fejezetekben tárgyalt egyes kérdések elintézését nézzük, mindenütt megtaláljuk végső fokon a legfőbb politikai hatóságnak, a miniszternek a döntési jogát. Ő, illetve közegei ellenőrzik az ő általuk megállapított gazdálkodási szabályok betartását, megállapítják a közöttek mezőgazdasági használatuál annak tartalmát, tőlük függ, hogy az erdőben lakó erdőőr kertje vagy illetményföldje meddig használható mint ilyen és mikor erdősítendő be, ők állapítják meg, mennyi vad lehessen az erdőben stb. és mint legfontosabbat: ők állapítják meg az üzemet, ők adnak engedélyt legeltetésre és szabják meg annak korlátait, ők engedélyezhetnek vagy tilthatnak erdőirtást és szabják meg annak feltételeit és ezek összességével ők jutnak birtokába azon összes jogoknak, melyek a tulajdonos szabad rendelkezését erdejében megszüntetik.

A tervezet a magántulajdont elismeri, de a használatot illetőleg előírva a kötelező üzemeteket, megszorítást statuál. A magántulajdon megvédése nevében kifogásolandó, hogy maga a törvény nem írja elő, hogy ez a megszorítás milyen célból történik, milyen irányú, milyen méretű és mi azon határa, melyet a hatóságnak is betartania kell. (37. §.) Igaz, hogy a 13. §. az erdőgazdaság célját előírja, de ezt oly általánosságban teszi, hogy az üzemetekben a hatóság által bevehető kikötéseknek határt nem szab. A 42. §. utolsó bekezdése a tulajdonos kívánságainak figyelembevételét előírja, de nem mondja meg, mily irányú kívánságok veendőek figyelembe. Ezt a hatóságot megkötni látszó előírást illuzóriussá teszi a közbeszúrás: „ha az előző bekezdésekben említett körülmények“, mely a feltétlen jogot a miniszternek és szerveinek biztosítja. Ezen elintézés azt jelenti, hogy sem a fafajok megválasztásánál, sem a vágásforduló megállapításánál, sem a kihasználás módjának meghatározásnál a tulajdonosnak szava nincs.

A tulajdonát képező erdőt tervei, célkitűzései, szakvéleménye és szükségletei szerint nem használhatja. Szóval azon és azal nem gazdálkodhatik.

Másik fontos kérdés a legeltetés ügye. Eddig az erdőtörvény revíziójának kérdésével foglalkozók nagyon alaposan foglalkoztak ezen kérdéssel és különféle kép keresték a megoldást. A jelen tervezet egyszerűen szétvágja a gordiusi csomót: Miniszter! Te engedd meg, hogy az én állatom az én legelőmön legelhessen! A tervezet karakterizálására elég ez.

Az erdőirtások ügye hasonló salamoni ítélettel intéztetik el. Pedig ez az erdőfenntartás gondolatát magában foglaló fontos és a köz szempontjából legfontosabb kérdés megérdemelné, hogy vele a törvény alaposabban foglalkozzék. Kétségtelen, hogy a köz szempontjából kívánatos és szükséges, hogy az erdőpusztítás intézményesen megakadályoztassék. A jelenlegi erdőmenyenyiség fenntartását annyira szükségesnek tartom, hogy nem idegenkednék az egész gondolkozással ellentétes és a tervezetben körülírt eljárástól sem, ha az tényleg eredményes volna. De vajjon biztosítva volna-e ezúton az erdők fenntartása és a fenntartás kérdéseinek feltétlenül szakszerű elbírálása és elintézése? Azt hiszem nem vagyok az egyedüli, aki ebben kételkedik, és pedig joggal, mert egyrészt sehol sincs megírva, hogy a döntés mindig a tárgyilagosan ítélő szakemberé lesz, másrészt semmi biztosíték nincs arra, hogy nem következik-e el egy idő, mikor a tervezetben adott jog éppen az erdőpusztítást fogja eredményezni.

Az erdőfenntartás kérdésének első posztulátuma, hogy ismert legyen, mekkora területről van szó, mennyi erdővel rendelkezik az ország. Ehhez szükséges, hogy preciziroztassék, hogy mi az erdő. Szerintem az erdő az a terület, amely tartamosan főhasználatképpen a fatermelés célját szolgálja. Ezen területeknek nyilvántartása az erdőtörzskönyvben kötelező. Tehát lényegében különbözik tételelem a tervezettől. Nem az az erdő, amit az erdőtörzskönyv tart nyilván, hanem megfordítva, az erdők nyilvántartandók az erdőtörzskönyvben.

Ezzel a disztinkcióval az erdei legeltetés kérdése jórészt elintéztetik, mert az úgynevezett erdei legelők vagy legelőerdők, melyeknek főcélja és rendeltetése az állandó legeltetés, egyálta-

lán nem minősíthetők erdőknek és az erdőtörzskönyvben nem szerepelnének.

Az erdőfenntartás biztosításának egyik főfeltétele, hogy helyes erdőgazdasági politika az erdőgazdaság jövedelmezőségét állandóan biztosítsa. Szerintem ez az egyetlen és igazi biztosíték arra, hogy az erdők fenntartása az erdőtulajdonosok törekvése legyen. Míg az erdő fenntartása a tulajdonosnak áldozatot jelent, addig a legszigorúbb rendelkezés sem nyújt teljes biztosítékot. A helyes erdőgazdasági politika inaugurálása egyenesen az állami erdőigazgatásnak, élén a miniszterrel, a hivatása, ezért a jelenleg létező erdőterületnek fenntartását a törvényben elvben ki kell mondani és biztosítani azzal, hogy minden erdő csak pótlás esetén irtható ki. A pótlásra nézve a végrehajtó hatalom segítségére tartozik lenni a tulajdonosnak azáltal, hogy amennyiben a helyesebb erdőelosztás céljából valahol erdőtelepítés kívánatos lenne, a pótlásnak ezen helyen való eszközölését lehetővé tenni.

Az 5. fejezet, az erdők kezelőszemélyzetével foglalkozván, egy szerintem lehetetlen helyzetet teremt. A magánalkalmazottat hatósági közeggé teszi, aki fegyelmi eljárás terhe mellett köteles az erdőrendészeti hatóságnak engedelmeskedni, ugyanakkor, mikor az erdő tulajdonosa is rendelkezik vele. Két úrnak szolgálni nem lehet! Ezt a tervezet alkotója, úgy látszik, elfelejtette. Ezen fejezet intézkedéseinek legnagyobb része olyan, hogy azok ellen ab ovo tiltakozni kell nemcsak a tulajdon feletti szabad rendelkezési jog nevében, de a gyakorlati lehetőség nevében is. Egyedülálló rendkívüliség tekintetében a tervezet rendelkezése, mely egy magánalkalmazottat eskü letételére kötelez, anélkül, hogy az eskü szövege, vagy legalább lényege ismertetve lenne. Gyakorlati szempontból kifogásolandó, hogy az erdőmérnök-tartás kötelezettségét 700 holdtól írja elő, mert 700 hold erdő egy erdőtiszt javadalmazását nem bírja el. A kisebb erdőbirtokoknál nem a társulást kell kötelezővé tenni és az államrendészeti kezelésbe vételt mint lehetőséget feltüntetni, hanem megfordítva, a társulást kell megkísérlendő megoldásnak tekinteni és ennek sikertelensége esetén az államrendészeti kezelést kötelezővé tenni.

Feltűnő a tervezetben, hogy ahol kötelességről szól, az mindig a tulajdonosra vonatkozik, ellenben a jogok gyakorlása az állami hatóságoknak biztosítatik. Mintha nem a hatóságok volnának a tulajdonosok összességének, az államnak szolgálatára, hanem azért volnának az államnak polgárai, hogy a hatóságok velük rendelkezzenek.

Az államrendészeti kezelés kérdése oda vezet, hova a tervezet burkolt alapgondolata irányul: az államrendészet szerveinek döntő befolyást biztosítani minden erdőre. A törekvést, amint fentebb megjegyeztem, disputábilisnak elismerem, sőt még az államosítás kérdését is, mint lehetőséget, vitathatónak tekintem. A kérdés tisztázására döntő befolyása van azon körülménynek, hogy parancsolja-e a közérdek vagy nem. Ebben az esetben a közérdek három irányban nyilvánulhat meg: 1. a helyes erdőgazdálkodás keresztülvitele, 2. az erdőfenntartás biztosítása és 3. a közszükségletek kielégítése. Nézzük, vajjon ezen célokat az államrendészeti kezelés jobban biztosítja-e, mint a magánkezelés.

Az erdőgazdálkodás helyes keresztülvitelének alapja az üzemterv, mely a közérdekkel ellentétes előírást nem tartalmazhat. Az egész állami apparátus rendelkezésre áll arról gondoskodni, hogy az üzemterv pontosan betartassék. Ettől eltekintve, feltételezhető-e, hogy az erdőgazdasági műveleteket az a tulajdonos, kinek az erdő jövedelmi forrását képezi, vagy az az erdőtiszt, kinek egész életcélja a reábízott erdő gondos kezelése, felületesebben végezné, mint az az államrendészeti alkalmazott, kít a gondjaira bízott erdőhöz semmi érdek nem fűz, ki azt az erdőt csak átmenetileg kezeli, míg a hivatalos munkabeosztás révén máshova át nem helyeztetik, kinek természetes törekvése az előléptetés és ennek folytán hivatali beosztásának megváltozása. Ezen okfejtésem csak azon esetben volna helytelen, ha az erdőgazdasági ismeretek volnának az államrendészeti alkalmazottakban jobban biztosítva, mint a magánerdők vezetőiben. Eltekintve attól, hogy a kvalifikáció egy, az a körülmény, hogy az erdő és helyi körülmények alapos ismerete a magánerdőtisztikar tudását gyakorlati irányban fejleszti, magával hozza, hogy semmi ok sincs az államrendészeti alkalmazottaknak előbbséget biztosítani.

Az erdőfenntartás biztosítása sem nagyobb az államrendészeti kezelés mellett. Hiszen mindnyájan ismerünk eseteket, mikor az eddigi rendelkezések alapján fokozott állami felügyelet alatt álló erdőket pusztítottak ki, *nem* a közérdek szempontjából. De vajjon kinek kezében van jobban biztosítva az erdő, mint a tulajdonosban, kinek az erdő megszűnése egy vagyon tárgya megszűnését jelenti? És akit törvényileg eltiltani lehet attól, hogy erdejét kivágja. Ellenben az államerdészeti kezelésnél egy erdő kiirtásának elhatározása csupán egy akta elintézését jelenti és végérvényben ugyanaz a személy adja meg az erdő megszüntetéséhez az engedélyt, kitől annak tilalmazása függ. Őt a tervezet érdekében törvény nem köti.

Hátra van a közszükséglet kielégítésének kérdése. Ez az a funkció, mely megegyezik a tulajdonból származó jövedelem létrehozásával. A tulajdonosnak akkor van erdejéből jövedelme, ha a közszükségleteket kielégíti. Legfőbb természetes törekvése tehát, hogy azt megtenni tudja és ezért a két érdek egymásba kapcsolódása mindenesetre jobban biztosítja a cél elérését, mintha azt egy hatóság aktaszerűen intézi el. De ki ne ismerné a közszükségletek során a helyi szükségletek eseteit: Azt a falusi szegényt, kinek télen elfogy a fája és pénze nincs, hogy vehessen és akit csak az erdőbirtokos azonnali intézkedése ment meg a megfagyástól, vagy a falusi tűzesetet, mikor a károsultnak sürgősen van tetőfára szüksége, mert nincs hova húzódjon. Van-e oly erdőbirtok, melyet ilyen szolgáltatások nem terhelnének és mely ingyen vagy kedvezményes áron, de mindenesetre azonnal nem segítene a segélyezendőn? Gondoljuk meg, milyen volna az ily kérdések elintézése állami kezelés mellett, melynél az intézőkörök legnagyobb jóindulata mellett is hetekbe kerülne, míg egy ily segélyezési kérvény elintézését nyerne.

Azt hiszem, nem kell a témát tovább fejtegetnem, hogy megállapítsam, miszerint semmi ok sincs arra, hogy a közérdek a fokozottabb állami beavatkozást, állami kezelést vagy kisajátítást indokolttá tenné. Ellentmondásnak látszik, hogy ezen nézetem dacára bizonyos esetekben az államerdészeti kezelésbe vételt kötelezőleg előírni helyesnek tartom. Ezen esetek azonban két csoportba tartoznak: 1. Ha a tulajdonos akarja, „*volenti non fit iniuria*“, ehhez több szó nem fér; 2. ha más megoldás nem le-

hetséges, hogy az erdő helyes kezelése és fenntartása biztosítható, a „minor malus“ esete forog fenn.

Amennyiben az eddigieknél kifogásoltam azt, hogy a tervezet a végrehajtó hatalom intézkedéseivel szemben nem szab meg korlátokat, annyira vagyok az eldarabolás kérdésénél az ellenkező nézeten. Az eldarabolás tulajdonképpen nem erdőgazdasági, hanem gazdaságpolitikai működés és ezáltal egyenesen a végrehajtó hatalom feladatai közé tartozik annak irányítása. A helyes keresztülvitelért a kormány tartozik felelősséggel. Ezért hibáztatok oly kikötéseket törvényben előírni, mint ahogy a tervezet teszi, hogy mekkora legyen az elidegeníthető területminimum és mekkora legyen az erdő, melynek a tulajdonos birtokában kell maradnia. Az eldarabolásnak a szükségletekhez kell alkalmazkodnia, melyeket a népek élete hoz létre.

Ezeket a szükségleteket kielégíteni az a politikai faktor hivatott, melynek kötelezettségei közé tartozik a gazdaságpolitika irányítása és az ebből folyó szükségletek megismerése.

Természetesen az eldarabolást illetőleg tett megjegyzéseim nem vonatkoznak a tervezet 87-ik §-ában említett azon esetre, mikor az erdő örökség, halálesetre szóló vagy hagyatékszerű ajándékozás folytán kerül több egyén tulajdonába. Természetes, mert ez nem fedí a tulajdonosváltásnak azt a fogalmát, melyet eldarabolásnak nevezünk. A tervezetben lefektetett elv nem látszik mást célozni, mint alkalomkeresést, hogy a hatóság a magántulajdon joglegkarakterisztikusabb megnyilvánulásába, a tulajdon feletti végső intézkedés jogába is beleavatkozhasék.

Az erdő életének megnyilvánulásai során különféle faktorokat ismerünk meg, kikre az erdő jogokat és kötelezettségeket ró: ezek a tulajdonosok és a köz képviselőiben a végrehajtó hatalom, vagyis az államerdészeti hivatalnoki kar, élén a miniszterrel. Kell lenni tehát még egy faktornak, mely a vitás esetekben döntsön. Elsőfokon helyesen jelöli ki a tervezet ezen szerepre a közigazgatási bizottság erdészeti albizottságát és helyesen jelöli meg az eseteket, melyekben a közigazgatási bíróság, mint fellebbviteli fórum, végérvényesen dönt. Nem tartom azonban helyesnek, hogy egyéb, főleg és elsősorban szakkérdésekben és a magántulajdonnal való rendelkezést mélyen érintő kérdésekben a miniszter legyen a legfelsőbb döntő fórum. Vitás esetekben,

mikor a magánérdek képviselője és az államerdészeti hatóság között támad nézeteltérés vagy valamely államerdészeti hatóság intézkedése ellen van a magánosnak kifogása, kell egy oly felleviteli fórumnak lennie, mely minden befolyástól mentesen döntsön.

Ezért alakítandó a legfelsőbb Erdészeti Szakbíróság, mely a Közigazgatási Bíróság egyik tagjából, az államerdészeti hatóság megbizottjából és a magánérdekeltség megbizottjaként az Országos Erdészeti Egyesület kiküldöttjéből állván, ítéletével egyrészt a birtokosostálynak okozna megnyugvást, másrészt a végrehajtó hatalom szakszerveinek, kik mindig tradicionálisan ápolják az erdő iránti szeretetet, biztosítaná, hogy a döntést, melynek megalkotásában ők is részt vesznek, minden pártpolitikai befolyástól mentes, szigorúan tárgyilagos fórum hozza.

Hozzászólás az új erdőtörvénytervezete IV. fejezetéhez

Irta: *Fekete Zoltán*, főiskolai tanár.

A Tiszajobbparti Vármegyék Erdészeti Egyesületének decembervégi közgyűlésén az új erdőtörvény tervezetének tárgyalásával kapcsolatban ismertettem felfogásomat az üzemtervi kötelezettség kiterjesztéséről. Az Erdészeti Lapok szerkesztősége felszólított, hogy erről a tárgyról ennek a szakalapnak a hasábjain is emlékezzem meg.

Ennek a felszólításnak szívesen teszek eleget, mert szükségesnek tartom, hogy a törvényjavaslat benyújtása előtt annak minden részlete alapos vita tárgyává tétessék s megadassék a lehetőség ahhoz, hogy az elhangzott véleményekből minden tekintetben kielégítő, az egyoldalúságtól ment, s így a közjó érdekeinek leginkább megfelelő vélemény szűrődjék le. Jó tehát, ha a tervezet egyes részeit különböző szemszögből vizsgáljuk s lehetőleg minden oldalról megvilágítjuk.

Úgy érzem, hogy mint az erdőrendezéstani tanszék vezetőjének, nekem is kötelességem a tervezetnek ahhoz a részéhez